

bus non est communio deneganda, præcipue in articulo mortis. Unde in Concil. Carthagin. (c. 35), legitur : Scenicis, atque histrionibus, cæterisque hujusmodi personis, vel apostatis conversis ad Deum, reconciliatio non negetur.

Ad 1 ergo dicendum, quod sancta prohibentur dari canibus, id est, peccatoribus manifestis. Sed occulta non possunt publice puniri, sed sunt divino iudicio reservanda.

*Ad 2, dicendum, quod licet pejus sit peccatori occulte peccare mortaliter, sumendo corpus Christi, quem infamari, tamen sacerdoti ministranti corpus Christi, pejus est peccare mortaliter, infamando iuste peccatorem occultum, quam quod ille mortaliter peccet, quia nullus debet peccatum mortale committere, ut alium liberet a peccato. Unde August. dicit in lib. Quæst. super Genes. (quæst. 42, tom. 4) : Periculissime admittitur hæc compensatio, ut nos faciamus aliquid mali, ne alius gravius malum faciat. Peccator tamen occultus potius deberet eligere infamari, quam indigne ad mensam Domini accedere. Hostia tamen non consecrata nullo modo debet dari loco consecratæ, quia sacerdos hoc faciens, quantum in se est, facit idololatriæ illos, qui credunt esse hostiam consecratam, sive alios præsentes, sive etiam ipsum sumentem, quia, ut August. dicit (in Psalm. 98, circa med. expositionis), nemo carnem Christi manducat, nisi prius adoret. Unde extra. de Celebratione Missarum, cap. de homine, dicitur (in decret., lib. 3, tit. 44, cap. 7, in fin.) : *Licet is, qui pro sui criminis conscientia reputat se indignum, peccet graviter, si se ingenerat irreverenter ad illud, gravius tamen videtur offendere, qui fraudulenter illud præsumperit simulare.**

Ad 3, dicendum, quod decreta illa sunt abrogata per contraria documenta Romanorum Pontificum. Dicit enim Stephan. P. (in decr., lib. 5, tit. 34, cap. 8) : Ferri cædantis, vel aquæ serventis examinatione, confessionem extorqueri a quolibet, sacri canones non concedunt. Spontanea enim confessione, vel testium approbatione, publicata delicta commissa sunt regimini nostro jūdicare; occulta vero, et incognita illi sunt relinquenda, qui solus novit corda filiorum hominum. Et idem habetur extra. de Purgationibus, cap. Ex tuarum. In omnibus enim talibus esse videtur Dei tentatio, unde sine peccato fieri non possunt. Et gravius videretur, si in hoc sacramento, quod est institutum ad remedium salutis, aliquis incurrit judicium mortis. Unde nullo modo

corpus Christi debet dari alicui suspecto de crimine, quasi ad examinationem.

Materia hujus articuli pertinet potius ad obligationem ministrorum, de quibus postea dicturi sumus, quam ad obligationes communicantium, de quibus nunc agimus. Tamen a D. Thom. hoc loco inserta est, quoniam connexionem quamdam habet cum precepto digne communicandi, de quo hactenus disputatum est. Igitur, ne invertamus ordinem a D. Thom. servatum, eam hoc loco expediemus, et disputando de ipsa re, simul declarabimus D. Thom. contextum et doctrinam, nam circa litteræ explicationem nulla specialis difficultas occurrit.

DISPUTATIO LXVII.

DE OBLIGATIONE REPELLENDI INDIGNOS AB USU HUJUS SACRAMENTI.

Disput. 29 de Euchar. — Primum omnium explicabimus generale præceptum, et quale illud sit; quoniam vero illud latissimum est, et varios casus morales complectitur, trademus postea quædam generalia principia, seu regulas quædam, quibus explicemus, quomodo hujusmodi præceptum servandum sit.

SECTIO I.

Utrum teneantur ministri hujus sacramenti non dare illud homini existenti in peccato mortali.

1. Ministri Eucharistia denegare debent illam in peccato mortali existentibus. — Respondet, certum esse habere ministros hujus sacramenti hanc obligationem, simpliciter et absolute loquendo. Ita docet D. Thom. in hoc articulo; Alexand. Alens., 3 part., quæst. 48; Albert., in 4, dist. 13, art. 17; reliqui Doctores, dist. 9; Bonavent., art. 2, q. 5; Richard., art. 3, quæst. 2; Paludan., q. 4; Durand., quæst. 5; Gabriel., 2; D. Anton., 3 part., tit. 14, cap. 12; Navarr., in Summ., cap. 11, num. 53, et in cap. Sacerdos, de Poenitent., d. 3, num. 101; Sylvest., verbo Euchar. 3, et reliqui Summista. Ratio est, quia sacerdos tenetur non dare sanctum canibus, et non tractare indigne tantum sacramentum; ergo tenetur, per se loquendo, non dare illud homini indigno. Et confirmatur ex eo, quod de omnibus ut in superioribus dictum est; ergo multo magis in hoc, quod est cæteris dignius, locum habet.

DISPUTAT. LXVII, SECT. I.

2. Prima illatio. — Ex quibus sequitur primo, hanc obligationem oriri ex ipsa lege naturali ac divina, supposita tali sacramenti institutione et potestate ac munere commisso sacerdotibus. Primo quidem, quia hoc ipso, quod facti sunt dispensatores mysteriorum Dei, tenentur esse fideles dispensatores, et prudenti ac convenienti modo tantum sacramentum dispensare. Secundo, quia obligatio exhibendi reverentiam huic sacramento, et digne illud tractandi, naturalis est, ex intrinseca ipsius sacramenti dignitate orta; ad hanc vero pertinet obligatio non dandi sacramentum hoc indignis, sicut non projicere illud in locum immundum, et similia. Tertio addi potest, naturalem obligationem esse non cooperandi alterius peccato; qui autem dat sacramentum indigno, cum possit illud vitare, peccato ejus cooperatur.

3. Secunda illatio. — Objectio. — Solutio. — Secundo sequitur, hoc præceptum tunc maxime obligare, quando sacerdos potest commode, et sine inconvenienti, negare hoc sacramentum peccatori, etiamsi ipse petat. Nam, si obligatio illa est divina et naturalis, tunc maxime urgebit et servanda erit, quando sine ullo inconvenienti servari potest. Dices, hoc ipso, quod peccato petit, non posse illi negari sine inconveniente morali; nam ille habet jus petendi, ratione characteris baptismalis; ergo, si illi denegetur, negabitur illi jus suum, non servato justitiae ordine; hoc autem videtur esse grave morale incommode. Respondet, negando assumptum, nam peccator, dum est in eo statu, per se loquendo, revera non habet jus ad petendum hoc sacramentum, quia non habet jus ad sacrilegum usum ejus; ergo nec ad petitionem sacramentum et Christo injuriosam; solus enim character baptismalis non dat tale jus, neque in aliqua alia re fundari potest. Quod ita declaratur et confirmatur. Nam baptismus, sicut dat characterem, qui est veluti potestas ad suscipiendum sacramentum, ita dat gratiam ad digne suscipiendum; ergo re ipsa non dat jus ad aliter suscipiendum; ergo, amissa gratia per peccatum mortale, non manet in peccatore jus verum ac reale ad petendum hoc sacramentum, donec per claves Ecclesiæ, vel in ordine ad illas, ad priorem statum restituatur.

4. Non petens Eucharistiam peccator invari a sacerdote non debet. — Objectio. — Prima solutio rejicitur. — Secunda ibidem. — Vera solutio. — Tertio sequitur, si pec-

cator non petat Eucharistiam, nunquam licere sacerdoti invitare illum ad communicandum, quamdiu in eo statu perseverat. Potest quidem consulere illi, ut poenitentiam agat, et communicet; tamen invitare eum, quem scit non egisse poenitentiam, ut in eo statu communicet, per se malum est, tum quia in eo casu potest facile et sine incommode non dare sacramentum peccatori; tum etiam quia illud esset non solum cooperari, sed etiam inducere ad malum. Dices : Christus Dominus generaliter dicens omnibus discipulis, *Comedite, seu, bibite ex hoc omnes*, invitavit Judam ad communicandum, quando ipse non petebat. Responderi potest, Christum Dominum non solum fuisse dispensatorem, sed etiam supremum Dominum; imo fuisse ipsummet, qui datur in cibum, cuique injury fieri poterat indigne communicando, atque ita juri suo cedere potuisse. Sed hoc non recte dicitur, quia non est dubium, quin Judas gravissime peccaverit indigne communicando; erat enim hoc intrinsecus malum, et contra reverentiam Christo, et rebus sacris debitam; non potuit autem Christus illum ad peccandum inducere. Altera dicitur, Christum naturali et humana scientia, qua in suis operationibus uti tenebatur, non cognovisse occultum Judæ peccatum; et ideo, licet illud cognosceret per superiorem scientiam, non debuisse ex necessitate illa uti, ut Judam cum aliis ad communicandum non invitaret. Sed neque hoc satisfacit, quia falsum est, Christum in suis actionibus solum naturali scientia, et non supernaturali, uti debuisse; saepe enim illi necessarium erat uti supernaturali cognitione, praesertim ad exercendas supernaturales actiones, et vitandum quicquid illis poterat esse contrarium. Quocirca, si actio illa fuisse inductio Judæ ad peccandum, quacunque via ac ratione hoc illi constaret, debuisse actionem illam vitare. Dicendum est ergo, Christum non induxisse Judam ad peccandum, sed permisisse illius peccatum, suoque jure usum fuisse; instituit enim sacramentum eo tempore ac modo, quo secundum ordinem divinæ providentie magis expediebat, nec debuit propter Judam differre. Rursus non induxit Judam, ut in eo pravo statu communicaret, sed omnem diligentiam adhibuit, ut eum disponeret, ac cor eius immutaret; unde ex parte sua, neque induxit ad malum, neque aliquid gessit dignitati hujus sacramenti contrarium; aliunde vero Judas ibi assistens, ut bonis communib[us]

cum cæteris Apostolis frueretur, virtualiter petebat, et a communi convivio excludi nobebat; et ideo non debuit Christus Dominus eum excludere, ut iterum in sequentibus dicemus.

5. *Dubium.* — Sed quæreret aliquis, an sacerdos vel diaconus, communicans seipsum in peccato mortali, duo peccata committat. Videntur enim ex dictis sequi pars affirmans; quia ille violat duo præcepta valde distincta; alterum de receptione sacramenti cum dispositione digna, quod omnibus fidelibus commune est; alterum de fideli et prudente dispensatione, quod specialiter ad ministros pertinet; quæ duo præcepta tantum inter se differunt, quantum differunt inter se, dare, et recipere. Et confirmatur, nam, si sacerdos det peccatori hoc sacramentum, dans et recipiens duo peccata committunt specie distincta; nam aliud consistit in recipiendo indigne, aliud in dispensando infideliter; sed, quando sacerdos peccator communicat se ipsum, utraque ratio peccati ibi reperitur; quod autem persona sit eadem, non impedit, quominus peccata sint distincta: ergo. In contrarium vero est, quia tota illa actio et receptio est per modum unius actus moralis, cui multæ circumstantiae desunt ad honestatem ejus; ergo est unum peccatum; nam defectus plurium circumstantiarum in uno actu non sufficiunt ad multiplicanda peccata, sicut sacerdos celebrans in peccato mortali, non est dicendus plura peccata committere in una continuata actione sacrificandi, quamvis in ea intercedat consecratio, dispensatio, et sumptio hujus sacramenti, quia omnia haec fiunt per modum unius actionis moralis, ad eamdem virtutem religionis pertinentis.

6. *Solutio.* — Nihilominus dicendum videretur, ibi reperiri plures malitias, secundum moralem speciem diversas, ut rationes prius factæ probant, quia moraliter aliud est agere, aliud recipere; et diversas requirunt circumstantias; unde illa conjunctio in eadem persona, vel entitate physica, aut in eadem, vel propinqua temporis duratione, non tollit malitiarum diversitatem. Quapropter in ordine ad confessionem non est dubium, quin necessarium sit, utrumque aperire; non enim satis esset dicere dispensasse sacramentum in peccato mortali, ut est per se notum, nec etiam sufficeret dicere communicasse in peccato mortali, quia non explicaretur tota essentialis malitia; sed oportebit dicere, vel celeberrasse in peccato mortali, quia in hoc omnia inclu-

duntur, vel si extra sacrificium se ipsum communicavit, oportebit illud explicare propter rationem factam; et præterea, quia in peccato mortali dispensavit tantum sacramentum; quod est novum malitiae genus, ut postea dicemus.

7. *Dubium.* — Ultimo quæri potest, quando obliget hoc præceptum; cum enim negativum esse videatur, scilicet, non dandi sacramentum indigne, videtur obligare semper, et pro semper, et consequenter, cum sit præceptum naturale, semper erit intrinsece malum contra illud agere; cum tamen constet, aliquando esse licitum dare hoc sacramentum peccatori. Quare dicendum est, hoc præceptum non esse simpliciter negativum, sed reducendum esse ad affirmativum, prudenter et fideliter dispensandi hoc sacramentum; quod quidem formaliter sumptum (ut sic dicam) semper servandum est, quotiescumque hoc sacramentum dispensatur; et hinc fit, ut, si commode possit, debeat indigno denegari, non tamen, quod semper denegari debeat cum quocumque incommodo, et sine ulla exceptione, quod declarandum superest in sectionibus sequentibus.

SECTIO II.

Utrum publico peccatori petenti Eucharistiam, semper sit deneganda.

4. Respondeatur, si peccator publicus sit, sive publice, sive occulte Eucharistiam petat, illi esse denegandam. In hac regula convenienti auctores omnes, quos nunc non resero, quia in sequentibus sectionibus commodius id fiet. Probatur autem primo ex Patribus: Chrysost., hom. 83 in Matth., sic ad sacerdotes loquitur: *Non parva vobis imminet pœna, si quem aliqua improbitate teneri scientes, ei hujus mensæ participationem permittatis; sanguis enim Christi de manibus vestris exquiratur;* subdit vero inferius: *Non de ignotis, sed de notis id disputo;* et rursus: *Hæc de notis et manifestis disputata sunt.* Similia repetit hom. 60 ad Populum, et in id Ps. 49: *Cum adulteris portionem tuam ponebas.* Eamdem doctrinam inculcat sæpe Cyprian., gravissime reprehendens eos sacerdotes, qui peccatores, post publicum lapsum, ante publicam pœnitentiam et satisfactionem ad communionem admittunt, ut videre licet, epist. 10, 17, et seq. Praeterea idem tradit August., lib. 50 hom., in ult., cap. 12, et habetur in c. Multi, 2, quæst. 1, ubi solum

loquitur de his peccatoribus publicis, qui de crimine convicti sunt; sed eadem est ratio de omnibus illis, quorum peccatum ita est publicum, ut nulla possit tergiversatione celari, ut constat ex c. Tua nos, et c. Quæsitum, de Cohabitatione clericorum et mulierum, de qua re dicemus plura infra, sect. 5.

2. *Peccatores publici in jure a communione repellendi præcipiuntur.* — Secundo, ex hac generali regula oritur, ut omnes publici peccatores, quales sunt usurarii, meretrices, et similes, in jure præcipiantur a communione repellendi, ut constat ex Clem., lib. 8 Const., cap. 32, et ex Concil. Arelat. I, cap. 4 et 5, et ex Cypr., epist. 61, quibus locis varii status horum hominum recensentur, ut sunt histrio, theatrici, agitatores, et alii; de quibus sigillatim et copiose disputat Alens., 4 part., quæst. 48. Sed non oportet in hoc immorari, quia inter hos omnes tantum est materialis quedam diversitas; et ideo solum est considerandum (quod bene notavit Glos., de Consecr., dist. 2), an publica actio, quam exercent, ex se, et ex objecto suo talis sit, ut sine peccato mortali exerceri non possit; vel si ex objecto non sit hujusmodi, an saltem ex modo, quo fit, publicum ac manifestum sit, non fieri sine peccato mortali; quando enim alterutro ex his modis exercent actionem pravam, isti expelluntur a communione, et non alias, quia tunc solum sunt publici peccatores. Ratio autem tam generalis regulae, quam hujus consecarii, est primo, quia hi peccatores, neque re ipsa, neque externa specie habent jus petendi sacramentum, quandoquidem eorum status manifestus est, et aliquoquin jus divinum petit, ut ipsis non detur. Deinde potest illis negari sine ullo incommodo, quia nec sequitur infamia eorum, nam haec potius supponitur, cum eorum peccatum sit publicum; neque etiam sequitur scandalum; majus enim esset, si hujusmodi hominibus sacramentum daretur. Sequebatur autem statim explicandum, quæ infamia requiratur, ut peccatum censeatur publicum; sed hoc explicabitur melius sect. 5.

3. Inquiri autem potest hoc loco, quæ pœnitentia vel satisfactio ex parte horum hominum necessaria sit, ut possint ad communionem admitti. Respondeatur, si occulte petant, satis esse, quod occulte egerint pœnitentiam, seu confessi fuerint, et quod sacerdoti, et aliis, si fortasse adsint, hoc constet. Ratio est clara, quia coram Deo hic jam est dispositus, et apud homines non indiget majori mani-

festatione, seu dispositione, quam sit necessaria ad tollendum scandalum; ad hoc autem satis est, quod non sit magis publica communio, quam pœnitentia. Hoc autem moraliter potius, quam physice, intelligendum est; parum enim refert, quod communio, quando fit, sit occulta, si paulo post futurum est publicum, illum peccatorem esse ad communionem occultam admissum. Nam occultam appellamus, quæ et occulte fit, et non est postea publice divulganda. Secundo, si publice petat, pro ratione peccati, seu status, necesse est, ut publicam satisfactionem exhibeat, vel saltem, ut ejus dispositio ac conversio publica et manifesta sit, ut colligitur ex cap. Si peccaverit, 2, quæst. 1, et c. Scenicis, de Consecr., dist. 2. Et ratio est, quia hoc est necessarium et sufficit ad tollendum scandalum, et ut sacramentum coram Deo et hominibus digne tractetur. Addo vero, si peccator publicus sit in articulo mortis, satis esse, ut pro temporis opportunitate, et necessitate, vel confiteatur, vel signa contritionis exhibeat, quia tunc temporis, propter periculum et urgentem necessitatem, non est major diligentia exigenda, quam commode exhiberi possit; et alioqui de quolibet fideli presumendum est, in eo articulo facere quod potest, ut se bene disponat.

SECTIO III.

Utrum peccatori occulte occulte petenti Eucharistia deneganda sit.

4. *Occulto peccatori occulte petenti Eucharistia deneganda est.* — Respondeatur, teneri sacerdotem ad negandam communionem peccatori occulto, si occulte petat. Ita sentiunt omnes Doctores, sect. 4 citati, et præterea Alens., 4 part., quæst. 49, memb. 5; Vict., in Sum., num. 80; et Concil. Vasens., cap. 8, et habetur 6, quæst. 2, c. Si tamen, ubi dicitur, debere Episcopum, qui novit aliquem esse peccatorem, si solus ipse hoc novit, secrete eum monere, corrigeret, et communione privare. Et ratio colligitur ex generali regula supra posita, quia ille peccator revera non habet jus petendi, nec etiam in externo foro, seu apparentia, quia occulte petit; unde fit, ut sine ullo incommodo possit illi denegari, quia nec sequitur infamia, nec scandalum, cum totum negotium occulte transigatur; ergo omnino illi debet negari.

2. *Soti limitatio.* — *Improbatur.* — Hanc vero communem doctrinam limitat Sot., dist.

12, quæst. 4, art. 6, ut procedat in his sacerdotibus, qui non tenentur ex officio ministrare hoc sacramentum; non vero in parochis, qui ex officio tenentur; et ratio differentia est, quia peccator non habet jus petendi sacramentum a sacerdote, qui non tenetur illud ministrare; et ideo hujusmodi sacerdos non facit illi injuriam denegando, et proinde negare tenetur, cum possit. At vero habet peccator jus petendi a suo parocho, qui ex justitia tenetur illi ministrare; et ideo, quamvis indigne petat, et occulte, non potest parocho sua propria auctoritate privare illum jure suo, donec juridice privetur. Sicut, qui alteri debet mutuatam pecuniam, non potest eam privata auctoritate illi denegare, licet sciat male petere, et ad pravos usus. Et existimat Soto hanc esse sententiam D. Thom. Sed neque est D. Thomæ, nec aliorum auctorum, nec vera; D. Thom. enim in hoc articulo nullam distinctionem hujusmodi tradit; imo in hoc articulo, in solutione ad primum, insinuat contrarium, dum ait, peccatorem occultum non posse publice privari hoc sacramento; addens enim, *publice*, absolute sentit occulte privari posse. Præterea contra Sot. urget decretum adductum ex Concil. Vasens., quia non loquitur de sacerdote simplici, sed de Episcopo et pastore. Tertio, sumere possumus argumentum ex c. Ad auctores, de Temporibus ordinandorum, ubi dicitur, religiosos non esse ordinandos contra voluntatem suorum superiorum, quia ipsi norunt secreta delicta eorum, propter quæ fortasse ordinare non expedit; ergo potest superior et pastor propter occultum delictum denegare aliquid, quod fieri non expedit, quando sine scandalo et infamia negari potest. Quarto ostensum est, peccatorem in re ipsa non habere jus ad petitam communionem in eo statu; ergo e contrario pastor revera non tenetur ex justitia dare pro illo statu; ergo tenetur denegare. Et confirmatur, nam publico peccatori publice petenti denegare tenetur, ut diximus; ergo et occulto peccatori occulte petenti, quia est eadem ratio; nam si expectare oportet judicarium ordinem, ut peccator privari possit sacramento, in utroque casu expectandus esset. Tandem etiamsi aliquod esset jus peccatoris, majus est jus sacramenti (ut sic dicam) seu Christi, ut digne tractetur, ne ipsi fiat injuria; et pastor Ecclesiæ non minus tenetur ex officio suo servare hoc jus illæsum, quam illud; ergo, per se loquendo, et quando non interveniunt extrinseca incommoda, po-

tius est consulendum dignitati et irreverentiae sacramenti, quam juri peccatoris. Quocirca haec dispensatio, vel denegatio sacramenti non est consideranda, ut actio judicialis, vel inflictiva pœna, sed solum, ut prudens ac fidelis administratio sacramenti; et ideo non pendet ex testibus aut probationibus, sed solum ex ea scientia et cognitione, quæ prudenti existimatione secundum occurrentes circumstantias judicatur sufficiens, ut sine incommodo possit, et debeat negari sacramentum. Quæ doctrina non solum in hoc sacramento, sed in omnibus locum habet.

3. *Gravis difficultas.* — *Prima opinio.* — Sed est dubium grave, utrum sacerdos, qui per solam confessionem cognovit peccatum, possit negare hoc sacramentum, quando pœnitens ab ipso petit tam occulte, ut nullus aliis adsit; nam, si aliquis aliis sit præsens, certum est, non posse negare propter scientiam confessionis, quia respectu illius esset confessionis revelatio; quæ tamen nulla esse videtur, quando a solo sacerdote sacramentum petit; et ideo in hac re valde inter se dissentient graves auctores. Prima ergo opinio est, sacerdotem non posse uti scientia confessionis ad negandum Eucharistiam peccatori, etiamsi occultissime petat; ita refert, et approbare videtur Gabr. in 4, dist. 9, q. 2, art. 3, dub. 4; et idem sentit Palud. ibi, quæst. 2, concl. 3; dicit enim, non posse negari Eucharistiam propter peccatum in confessione cognitum, posse tamen inde sumi occasionem ad negandam illam alio prætextu. Clarius hoc docet Antonin., 3 part., tit. 14, cap. 12, § 2; Adrian., Quodl. 3, quæst. 3; Sylvest., verbo Euchar. 3, quæst. 5; Nav., in Sum., c. 21, num. 55. Catur pro hac sententia capitulum Si sacerdos, de Offic. ord., ubi dicitur, neminem esse a communione removendum propter peccatum in confessione cognitum. Sed hujus textus decisio nihil hanc sententiam juvat, quia non simpliciter negat Pontifex, posse sacerdotem removere alium a communione, propter peccatum in confessione cognitum, sed verba ejus sunt: *Non potest eum nominatim removere*; illa autem particula *nominatim* idem valet, quod publice, seu nomine ejus coram aliis expresso, ut Gloss. ibi notat. Ratio autem illius textus potest ad hanc sententiam confirmandam afferri, scilicet, quia confessor non scit peccatum, ut homo, sed, ut Deus. Ergo non potest ut illa scientia ad negandum alteri jus suum, quod habet in exteriori et humano foro; ergo

nec potest ut illa ad negandam Eucharistiam homini petenti. Secundo potest ratio aliter explicari, quia sigillum confessionis obligat, non solum respectu aliorum, sed etiam respectu ipsiusmet pœnitentis, id est non solum tenetur confessor non revelare aliis peccatum in confessione auditum, sed etiam tenetur, non loqui de ipso extra confessionem cum ipso pœnitente contra voluntatem ejus, nec exprobare, aut objicere illi crimen in confessione auditum; ergo sicut tenetur non negare Eucharistiam coram aliis, quia tunc revelaret aliis peccatum ejus, ita etiam tenetur non negare, etiam si solus sit, et occulte petat, quia tunc saltem ipsi pœnitenti objicit, et facto ipso reprehendit extra confessionem, crimen in confessione cognitum. Tertio afferri potest generalis ratio, quia fieret onerosa confessio, si posset sacerdos uti illius scientia ad hunc effectum.

4. *Secunda opinio.* — Secunda sententia est, non solum posse, sed etiam debere sacerdotem negare Eucharistiam peccatori in predicto casu. Ita D. Thom. in 4, dist. 9, quæst. 4, art. 5, quæstiune 4, ubi Durand., quæst. 6, dicit, omnes in hoc concordare; citantur etiam Bonav. ibi, art. 2, quæst. 4; Major, quæst. 4; Richard., art. 3, quæst. 4. Sed quamvis hi auctores generaliter doceant, peccatori occulto posse negari occulte Eucharistiam absque ulla exceptione, non tamen loquuntur in speciali de scientia confessionis, quanquam Major aliquid insinuet. Apertius docuit hanc sententiam Alexand. Alens., 4 part., quæst. 49, membr. 4; Angel., verbo Eucharistia 3, § 20; Tabiena, verbo Communio, § 52; Victoria, in Summa, num. 86; Ledesma, 1, part. 4, quæst. 21, art. 6, dub. 3. Afferri solet pro hac sententia cap. Placuit, 6, quæst. 2, ubi dicitur, posse Episcopum, propter peccatum in confessione cognitum, negare communionem secrete, non tamen publice. Sed ille textus non potest de sacramentali confessione intelligi, nam loquitur in eo casu, in quo Episcopus dicit, reum sibi fuisse confessum tale crimen; constat autem, hoc nullo modo habere posse locum in sacramentali confessione. Fundamentum igitur hujus sententiae esse debet, quia negare communionem peccatori in eo casu, est actus consentaneus potestati clavium; et alias nullo modo est contra sigillum; ergo est actus licitus; ergo est etiam debitus. Major patet, quia potestas clavium, inter alios effectus, ad hoc data est, ut, qui illam habet, dignos admittat, et indi-

gnos a communione repellat; ergo sacerdos, negans sacramentum, utitur potestate clavium, et jure sibi concesso. Minor imprimis declaratur exemplo. Nam si sacerdos per confessionem sciret, pœnitentem habere propositum occidendi ipsummet confessorem, et illius ensem seu gladium haberet apud se depositum, quamvis postea pœnitens illum pateret, posset denegare, et in hoc nullus fere auctor dubitat.

5. *Objectio.* — *Solutio.* — Sed dicet aliquis exemplum non esse simile, tum quia jus vitae custodiæ est majus et strictius; tum etiam quia documentum inde secutum esset irreparabilis. Sed hoc nihil refert, quia non utimur illo exemplo, ut argumentemur a simili; sed solum, ut explicemus, illum actum negandi aliquid extra confessionem ex scientia in confessione comparata, non esse revelationem sigilli; nam, si esset, neque pro tuenda vita liceret; ergo similiter in praesenti ille actus non esset revelatione sigilli. Deinde ratione declaratur eadem minor, quia licet confessor dicatur scire peccatum, ut Deus, quia scit, ut minister Dei, et ad judicandum de illo, vice ipsius Dei in sacramentali foro, nihilominus negari non potest, quin illa scientia sit in homine, et quod hoc sensu sit humana, et consequenter, quod possit homo illa uti ad suas actiones dirigendas, quando sine alterius injurya, infamia, aut scandalo, illa uti potest, quia tunc nulla revera intercedit revelatione sigilli; ita vero est in praesenti casu, quia neque apud alios sequitur infamatio (supponimus enim, nullum alium adesse); neque ipsi pœnitenti fit injurya, quia revera nullum habet jus ad petendum sacramentum; neque aliud grave incommodum ei sequitur; nam, si fortasse aliquis pudor inde oritur, illud non est documentum alicujus momenti, neque grave onus, aut irrationalis, vel injuriosum, præsertim quia necesse non est, ut sacerdos directe objiciat homini peccatum confessum, aut in memoriam illud revocet; potest enim negare sacramentum, nulla alia ratione redita, nisi quia tunc commode non potest. Unde Paludanus supra, de sacerdote, qui ex officio non tenetur dare sacramentum, concedit, posse illud negare in predicto casu, solum quia habet sufficientem rationem se excusandi, nulla facta mentione peccati, scilicet, quia non tenetur. Non erit autem difficile parocho, seu cuilibet sacerdoti, qui ex officio alias teneatur, similem excusationem inventire, scilicet, quia tunc commode non potest.

Nec refert, quod illa videatur virtualis quædam objurgatio, eo quod, licet sacerdos non exprimat causam, ipse tamen pœnitens, moraliter loquendo, satis eam intelligit; tum quia hoc magis consistit in discursu pœnitentis, quam in actione sacerdotis; tum etiam quia si aliquid est ibi incommodum, non sacerdoti, qui utitur jure suo, sed pœnitenti imputandum est, qui se immiscet actioni sacræ, et petit rem iniquam et sacrilegam; sicut dicendum necessario est in alio casu, quando denegatur ensis, aut gladius, propter vitam custodiendam. Atque ex his probata relinquitur prima consequentia principalis argumenti, quia, seclusa fractione sigilli, nulla alia malitia potest in hoc casu excogitari, quandoquidem, neque illa actio est injuriosa, neque ex illa sequitur scandalum, vel infamia; ergo, si denegando tunc sacramentum non franguntur sigillum, sancte ac liceat denegatur. Unde facile etiam probatur secunda consequentia, scilicet, quod si hoc licet, sit etiam debitum, ex quodam principio supra posito, quod si sacerdos commode et sine impedimento potest negare sacramentum peccatori, ratione sui muneris et officii tenetur id procurare; sed in præsenti potest licite, et sine inconveniente: ergo.

6. *Ultima opinio approbatur.* — Inter has sententias haec posterior mihi magis probatur, speculative rem considerando; habet enim solidius fundamentum; practice vero loquendo, vix potest occurrere occasio utendi illa; si vero aliquando occurrat, imprimis est prudenter observandum, an certo constet sacerdoti de malo statu pœnitentis; nam si sit inter pœnitentem et confessorem opinionum diversitas, non est pœnitens a communione repellendus, quia revera non est satis convictedus de crimine. Quocirca ex hoc capite illa cognitio peccati et pravi status pœnitentis sufficiet ad negandam ei communionem, quæ satis est ad negandam juste absolutionem. Præter hoc vero cavendum est omne scandalum, atque omnis infamia, omnisque criminis seu revelationis suspicio, quæ omnia, ut dixi, vix possunt moraliter concurrere; et ideo regulariter loquendo, necessarium est extra confessionem peccatum agnoscere.

7. *Dubium.* — *Solutio.* — Sed inquires, quando peccatum cognoscitur extra confessionem, qualis, et quam certa debeat esse hæc cognitio. Respondetur, si peccator statum suum agnoscat, ac fateatur, id sine dubio satis esse. Deinde, si sacerdos vidit cri-

men, et certo scit peccatorem non esse confessum, quamvis adhibere non possit testes, quibus ipsum convincat de crimen, potest ei communionem negare, etiam si delictum suum neget, quia hæc non est proprie punitio quæ judiciorum ordinem et probationem delicti requirat; sed est prudens administratio sacramenti, et virtualis quædam correctio secreta et paterna, ad quam non semper expectanda est probatio delicti, neque ipsius peccatoris confessio, quia non est actio publica et judicaria, sed privata et occulta, quæ vix potest alio modo exerceri; sufficit ergo, quod quacumque via sufficienter de delicto constet. Unde idem dicendum est, si per testimonia fide digna sacerdoti constet de pravo hominis statu, quamvis nolent testes se prodere ad peccatorem convincendum. Quam vero occulta esse oporteat delictum et petitionem sacramenti, ut possit juste denegari, inferius dicemus in sectione ultima.

SECTIO IV.

Utrum peccatori occulto publice petenti Eucharistiam deneganda sit.

1. *Occulto peccatori, cuius peccatum latet, publice petenti Eucharistiam, denegari nullatenus debet.* — Respondetur, non posse sacerdotem sine gravi peccato, negare Eucharistiam peccatori publice petenti illam, quando peccatum ejus occultum est. In hac assertione convenienter fere omnes Theologi superius citati; et colligitur ex Concil. Vasensi I, cap. 8, et ex Concil. Africano, cap. 99 et 100, quæ habentur in cap. Si tantum, et in cap. Placuit, 6, quæst. 2, in quibus cavetur, ut Episcopus, qui alienum peccatum novit, quod probare non potest, neminem ea de causa publice a communione repellat. Atque idem significatur in cap. Si sacerdos, de Officio ordinarii. Ubi Pontifex adducit exemplum Christi Domini, qui in publica dispensatione hujus sacramenti, illud non denegavit Judæ, cuius peccatum occultum erat. Rationes ad hanc veritatem confirmandam plures a Theologis afferuntur, quia difficile est propriam et adæquatam invenire.

2. *Prima ratio probandæ conclusionis.* — Prima ratio est, quia negare tunc sacramentum peccatori, esset infamare illum, quod est intrinsece malum. Hac ratione utuntur Alens. et Bonav., et D. Thom., cum aliis in 4; habet tamen difficultatem; primo, quia ibi intervenit perplexitas quædam; quia vel infamandus

est proximus, vel sacramentum dandum est indigno, quod fieri non potest sine Christi injury; ergo ex his duobus malis potius est eligenda infamatio proximi, quam injury Christi; probatur consequentia primo, quia ex duobus malis minus est eligendum; inter illa autem duo, minus est proximi infamatio. Secundo, quia nec Christus, nec sacerdos, sed solus peccator, qui inique se ingerit, est causa hujus perplexitatis et incommodi; ergo ratio justitiae postulat, ut ipse solus damnum et detrimentum sentiat, et non Christus. Quapropter illa infamatio tunc non est intrinsece mala, tum quia non est formalis, sed materialis, quia non est per se intenta, sed quasi permissa; tum etiam quia talis peccator non tam infamatur a sacerdote, quam ipse se ipsum infamat, qui sacerdotem quadammodo cogit ut ipsum manifestet.

3. *Secunda ratio. — Objectio. — Solutio.* — Propter hanc difficultatem addi potest secunda ratio, ob quam in ea perplexitate potius videtur danda communio peccatori quam neganda, quia, si negetur, est certum atque infallibile infamiae detrimentum; si autem detur sacramentum, non est ita certum sacrificium indignæ communionis, quia fieri potest, ut peccator subito mutetur interius, et convertatur, ac se ita disponat, ut digne communiceat. Et hac ratione utuntur etiam predicti auctores. Sed non videtur magis satisfacere, quam præcedens. Primo, quia sepe potest evidenter constare evidentia morali, illum, qui petit sacramentum, peccare graviter sic petendo et communicando, ut si constet certo esse excommunicatum, et non absolutum, vel peccasse mortaliter, et non esse confessum; tum enim non potest presumi bona dispositio, quia ad illam non sufficit interior pœnitentia sine exteriori confessione. Dices, quamvis hoc verum sit, per se loquendo, tamen per accidens posse sufficere interiore dispositiōnem, atque ita posse accidere in præsenti casu; nam postquam peccator publice accessit ad sacramentum, in ipso momento, in quo sacerdos proxime accedit ad tribuendum illud, potest interius dolore, et se disponere, et excusari a confessione, eo quod jam non potest se removere atque abstinere sine scandalo et infamia. Respondetur in paucis, posse accidere, ut sine ullo scandalo, vel infamia non possint removeri. Deinde in rebus moralibus non est querenda metaphysica evidentia, sed sufficit moralis certitudo, qualis est in præsenti casu; et præserit, quando nullum est

signum contritionis, nec probabilia motiva, ut præsumatur. Denique eodem modo posset dici, non esse certam et infallibilem infamiam peccatoris, etiam si illi publice denegetur sacramentum, quia sperari potest, alios adhuc existimatos et credituros, eum, non propter peccatum, sed propter alias causas, aut rationes excludi. Quod si hoc dici non potest probabiliter, quia moraliter loquendo fieri potest, ut nulla sit probabilis ratio ad hoc sperandum, eodem modo sëpe etiam fieri potest, ut nulla sit probabilis ratio ad sperandam vel præsumendam convenientem peccatoris dispositiōnem.

4. *Tertia ratio additur a predictis auctoribus, scilicet, non esse negandum sacramentum occulto peccatori, publice petenti Eucharistiam, propter vitandum scandalum, quod moraliter loquendo sequi necesse est. Sed hæc etiam ratio imprimis est per accidens, et extrinseca; et ideo non videtur per se sufficiens ad generalem doctrinam. Deinde, aut est sermo de scandalo improprio, quod nihil aliud est, quam admiratio quædam, vel rumor, qui in hujusmodi eventibus oriri solet; et hoc non videtur esse grave incommodum, nec res tanti momenti, ut propterea irroganda sit injury sacramento; vel est sermo de scandalo proprio dicto, ut significat occasionem ruinæ et peccati; et hoc sensu non videtur sequi scandalum necessario ex prædicto casu; quod enim est peccatum, cuius moralis occasio tunc præbetur? Aut enim est judicium temerarium et murmuratio adversus sacerdotem, quod propter odium, vel injustam causam, neget sacramentum homini petenti; hoc autem facile vitari potest, tum quia tanta potest esse auctoritas, talisque vita sacerdotis, ut moraliter existimandum sit eum justus et sancte egisse; tum etiam quia sepe potest sacerdos rationem sui facti reddere, ostendendo, illum esse peccatorem et indignum tanto sacramento. Aut illud scandalum in hoc consistit, quod populus judicabit, eum hominem, cui negatur sacramentum, esse illo indignum, et in statu peccati; hoc autem nullum scandalum est, quia illud non est peccatum, cum non sit judicium temerarium; moventur enim ad judicandum ex gravi facto et auctoritate sacerdotis, de qua jam dictum est. Nihil autem aliud peccati genus habet moraliter connexionem cum illo actu, ut propter illud scandalum timeri possit.*

5. *Quarta ratio.* — Quarta ratio ac sola illa traditur a D. Thom. in hoc articulo quem